

REDACTIA
Deák Ferencz-u Nr 8

ABONAMENTUL
Austro-Ungaria :
an 20 cor. pe 1/2
cor.; pe 1/4 de an
pe 1 lună 2 cor.
de Duminică pe an
4 coroane.
România și
Rusia pe an :
40 franci.

scrierile nu se napotlază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:
de un șir armond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

Să luăm aminte...

Dela Arad spre mează noapte, în Maramureș, spre mează zi până la urmă, în josul Murășului până la Săbăuș și în sus până la obârșia șesului, tot *Români* întâlnim.

Pe unde pământul e roditor, găsim între ei bogați, că nici o altă națiune nu are mai cu stare. Traian Mărieș din Cenadul-unguresc de pildă, are în preț d'aproape un milion și caie frumoși, că înșiși oamenii regei Carol din România s'au minunat cumpărat dela el.

Sunt însă și săraci, că ne întredeseea: Oare, Doamne, din ce săracii, pe vârful munților și în văile adânci ale Carpaților, unde decât peatră și pădure — dar pădurile nu sunt ale lor!...

Și bogați și săraci își îndeplinesc îndatoririle către țeară și plătesc bir, și mulți nici nu au decât banii ce trebuie să verse în camera statului. Slujesc cu creștinătate și vitejie în ostirea împăratului țării.

Numai dreptul de căpetenie nu-l au chiar unde îl au, nu-l pot ori să-l folosească așa, ca să fie și pentru ei și pentru întreg neamul românesc.

Pe vorba adică de dreptul de alegere aducem vorba asupra acestui drept acum anume, pentru-că alegeți la ușă. Domni, din toate partile ungurești, au și dat năvală asupră statelor, unii să se laude cu isprăvile din trecut, alții să făgăduiască cu sarea. N'au fost și nu vor fi decât nici satele românești, pentru-că atunci când e vorba de a se alege deputat, ori-care Ungur, fie domn mare, se duce bucuros și prin țara români. Altă dată nu. Ba o să vină prin satele românești și Ovreii, să-și facă cruce, numai să se alege sub pielea bietului Român, și să-și dea dacă noi, cărturarii români, să ne obișnuim și învățătorii de pe noi să lăsa turma cuvântătoare să fie bună și nu vom purta grijea de țara români, alegerile ce se vor fi numai un prilej ca strămoșii noștri, și să ne batjocorim mai ales oamenii stăpânirii.

Domni vede tot lucrurile rușinoase de acum: alegătorii români puși pe gânduri la vot ca oile.

Stă-i pata cea mai mare pe trunchiul românesc. Intr'adevăr, un român are atât de puțin ține la cin-

stea sa, încât se duce la vot pentru un ciocan de rachiu și un pește uscat, ori are atât de puțin curagiu, că tremură de frica notarului, acel popor nu e vrednic decât să fie călcat în picioare. Și de bună-seamă, că dacă altfel ne-am purta noi Români, n'ar îndrăzni nici o stăpânire să ne facă atâtea nedreptăți. Dacă n'ar fi încrezută domni unguri, că se pot alege cu bani și beutura chiar și în cele mai bogate sate românești, altă cinste n'ar da.

Să lucrăm dar' de p'acum, ca rușinea din trecut să nu se mai întâmple.

Mai avem până la alegerile dietale cel mult 6—8 luni. Dacă nu ne vom trage deci seamă din vreme, o să ne pomenim că toate satele ne sunt aruncate, căci Ungurii doritori de a ajunge deputați, o să năpădească peste noi și bietul țeran român, și sărac și neștiutor de ce se întâmplă, ușor poate cădă în ispită.

Fata de ce d'odată cu lupta ce începem candidații la deputație, noi Români trebuie să începem și noi lupta de apărare. *Votul țeranului român să nu mai fie nicăiri marfa scoasă la vânzare, ci un drept de care să se folosească întru cinstea sa și a neamului său.*

Fie că mai marii noștri vor hotărî să nu intrăm în alegere, ca în trecut, fie că ar hotărî că unde se poate să votăm pentru candidații români buni, un lucru trebuie să facem: să știm unit de alții și să lucrăm în înțelegerere.

Până unde au ajuns Ungurii în urma nepăsării și slăbirii noastre se poate judeca și din următorul fapt. Duminică a vorbit înaintea alegătorilor săi din Panciova baronul *Dániel Ernő*, fost ministru sub *Bánffy*. El bine, cu toate că dintre alegătorii săi nici a cincea parte nu sunt Unguri, ci *Serbi*, *Nemți* și *Români*, totuși el a îndrăznit să se ridice împotriva *naționalităților*, zicând că n'avem drept să cerem a fi în Dietă ca *naționalitate*, ca partid deosebit de partidele ungurești. Ci toți Ungurii cer, ca în privința politicii să fim o apă cu ei și să spriginim partidele lor cari tind la *desființarea noastră ca națiune*.

Și de fapt, o mulțime de Unguri sunt aleși prin cercuri unde nu-i ține penie de Ungur.

Starea asta de lucruri trebuie să înceteze. Dacă hotărîm să nu luăm parte la alegeri, un singur Român de treabă să nu meargă la vot și urgisit să rămână cine altfel porcede. Tot

asa, dacă s'ar hotărî lupta, luda să fie socotit cel ce va da îndarat.

Negreșit, fruntașii români își vor face datoria și își vor spune cuvântul, încă de cu vreme.

Până atunci fie-care Român de parte să se țină de ori-ce ademenire străină.

Russu Șirianu.

La congresul industrial din Viena, ținut luna trecută, a luat cuvântul și primul ministru *Körber*, amintind congresului că în anul viitor vine rindul reținerii convențiilor comerciale cu străinătatea, și fixarea tarifelor vamale.

În vederea acestor importante acte face apel la „munca singuricioasă” care va trebui să sprijinească guvernul austriac pentru ca acela să poată apăra interesele și să valideze în lăunța Austriei, cu deosebire față de „cealaltă jumătate a monarhiei.”

„*Budapesti Hirap*” se supără rău pentru aceste declarațiuni, în cari vede o tendință de a încălca interesele economice vamale ale Ungariei; și la rîndul său spune că, ori se va face teritor vamal comun, ori deosebit, „nu se va găsi nimeni în Ungaria care să împlinească dorințele exprimate de congresul din Viena”.

Căile ferate bosniace și criza de cabinet.

Chestia înființării unor noi drumuri de fer în Bosnia discutându-se în consiliul de ministri comuni, s'a ventilat știrea că un conflict între *Szell* și *Krieghammer* pe această temă, ar pune în prospect o criză de cabinet.

În această privință eată ce i-se comunică din Viena lui „*Budapesti Hirap*”:

„În numărul de mâine al ziarului „*N. W. Tageblatt*” se va publica următorul comunicat semioficios: Duminică viitoare se va continua și se va și încheia, probabil, discuțiunea ministerială comună în chestiunea drumurilor de fer din Bosnia; ast-fel versiunea că afacerea căilor ferate bosniace s'ar fi rezolvat în sens favorabil pentru Ungaria, nu corespunde adevărului. Contrastul în modul de-a concepe chestiunea, dintre cele două guvernuri, nu e adus încă în discuțiunea în stare critică și nu este eschisă posibilitatea de-a ajunge la o rezolvare mulțumitoare. Guvernul austriac pretinde cu toată hotărîrea să se facă legătura cu Spalato”...

Ceea-ce pretinde guvernul unguresc nu se spune în comunicat.

Pentru-ce? Probabil pentru-că n'are să se țină seamă de pretenția sa. Și „criza” va trece pe nesimțite și pe înghițite.

Revista săptămânei.

În Dieta din Budapesta face mare zarvă partidul kossuthist, în jurul afacerii căsătoriei moștenitorului de tron, pusă în desbatere pentru a fi înarticulată între legile țării, în forma în care ea s'a încheiat. Archiducele Francisc Ferdinand a declarat anume, ca soția sa nefind din casă domnitoare nu va pute purta titlul de împărăteasă și regină; precum nici copiii ce se vor naște din această căsătorie morganatică (pe mâna stângă) nu-și vor pute forma un drept la moștenirea tronului.

Acești oameni, urmașii ai revoluționarilor dela 1848, nu perd nici un privilegiu pentru a se arăta puțin loiali adică credincioși, față de Dinastie, ale cărei prealuate hotărîri ie tirăsc într'o discuție aprinsă.

În zilele acestea se va vota însă acea lege. Și apoi vor veni la rînd câteva lucrări mărunte în Parlament, după cari se va pune în desbatere bugetul pentru anul viitor, și apoi se va închide Parlamentul, pentru a se redeschide în ultima sesiune din cursul celor cinci ani legislativi; și la primăvară vom ave nouile alegeri, pentru o altă durată de cinci ani.

În vederea viitoarelor alegeri se fac deja mari mișcări în toată țara, toate partidele maghiare au început să se organizeze și să-și pregătească terenul pentru candidații lor.

Cu această ocaziune s'a văzut cât de îndărjiți sunt unii în contra altora, și ne face să prevedem că vor fi mari lupte, în cari vor fi exploatate toate patimile și răscolite toate armele posibile și imposibile; se vor folosi vrășmașii politici unii față de alții de dușmanii confesionale, și altele, și altele.

Poporul nostru în fața viitoarelor alegeri va fi demn și cuminte, abținându-se de a se amesteca și de a face jocul partidelor maghiare, în așteptarea de a urma hotărîrile ce se vor comunica din partea conducătorilor săi.

Intru cât privește viața parlamentară în alte țări, am spus deja în alt rînd că în România sesiunea parlamentară extraordinară s'a închis. Legile votate au fost puse deja în practică, în parte, și în special legea taxei asupra țuicei — nu tocmai ou mult noroc.

Cultivatorii de prune, producătorii de țuică din județele de munte au făcut o adevărată revoltă contra aplicării acestei legi.

După știrile ce ne-au sosit din România și prefectul județului, subprefectul și procurorul trimis la fața locului, ca să domolească pe oamenii cari goniseră pe taxator, au fost nevoiți să ceară armată, pentru restabilirea ordinii.

Și, lucru dureros, armata sosită la Buda, unde izbucnise revolta, a tre-

buit să dea luptă cu poporul; a trebuit să tragă foc, ca să respingă atacul cu pietri al țeranilor.

Au căzut, jertfe al acestei ciocniri, mai mulți morți din amândouă părțile.

E îngrijitoare această stare de lucruri, a cărei îndreptare și liniștire cu tot dinadinsul o dorim.

În Bulgaria de asemenea s'a deschis Parlamentul, printr'un mesagiu al principelui Ferdinand.

În mesagiu se vorbește și despre conflictul cu România, care e pe cale de a se aplană pe cale pacifică, mulțumită „loialității, înțelepciunii și prudenței guvernului bulgar”.

Cine-și aduce aminte de fazele prin care a trecut conflictul, își aduce aminte de „loialitatea” bulgărească, care în altă limbă s'ar talmăci: neobăzare; „înțelepciunea”, s'a dovedit prin contradicția dintre miniștri, dintre care a demisionat chiar unul în mijlocul fazei celei mai acute a conflictului; „prudența”: care i-a făcut să bată în retragere numai atunci când sabia românească le sta de-asupra capului, și când toată lumea era revoltată de banditismul și protecțiunea lui pe față din partea autorităților bulgărești.

Cu toate acestea însă, deși târziu, dar nu prea târziu îl vedem pe Bulgari întorși pe calea pe care trebuie să meargă, și ori cât de cu vorbe frumoase ar vrea să-și mascheze peccatele, penitența o să-și-o facă. Și atunci, dreptate s'a făcut.

Dacă ne îndreptăm privirile înspre depărtatul Orient, în țara peilor galbene, vedem că deși foarte încet, dar totuși acțiunea merge spre pace.

Li-Hung-Ciang tratează cu puterile europene și e aplicat să primească toate condițiile de pace propuse de acestea.

Cea dintâi condiție este, condamnarea rebelului principe Tuan la muncă silnică pe viață; apoi libertatea absolută a comerțului pentru marile puteri europene în China, și stabilirea unei garde europene pe lângă persoana împăratului, care va fi repus în tronul său.

Nu se știe dacă dintre puteri Rusia se va mulțumi cu aceste propoziții și va renunța la anectarea Maedjuriel.

În cazul contrar din complicațiunea chineză ar putea urma o complicațiune europeană, între marile puteri, ear teatrul războiului s'ar putea schimba, din extremul Orient în centrul Europei.

Puterea iubirei de patrie și de libertate tot mai strălucește pe armele Burilor, deși anectarea Transvaalului a fost proclamată de Englezi.

Această proclamațiune s'a făcut cu două scopuri: întâiu pentru a putea „cuceritorii” să se poarte cu cei ce mai luptă cu avutul și familiile celor ce nu vor să depună armele, ca față cu rebelii. Ear al doilea, pentru a putea zice de președintele Krüger, care a plecat în Europa, ca să întrevină pe lângă puteri în favorul patriei sale, că nu mai are în al cui nume vorbe, deoarece Republica Transvaalului nu mai există ca atare, Transvaalul fiind o provincie anectată imperiului britanic, și prin urmare Krüger a încetat de a mai fi președinte.

Organizațiunile de stat pot peri, se pot schimba, dar forța de neam va rămânea întotdeauna o forță vie, pe care viitorul n'o poate lipsi de roade.

Convocare.

Pe 7 Noemvre a. c. dimineața la 10 ore, este convocată reprezentanța comitatului Arad, la ședința extraordinară.

Obiectul acesteia va fi instalarea noului comite suprem.

Pe 8 Noemvre dimineața la 9 ore este convocată aceeași reprezentanță la ședința ordinară de toamnă.

În vederea afacerilor importante puse la ordinea zilei, membrii români, soții de principii ai reprezentanței comitatense, sunt rugați ca la 6 Noemvre seara la 7 oare să se prezinte în Arad la cafeneaua „Vass”, unde întrunindu-ne vom discuta asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Arad, 26 Octomvre, 1900.

Mihail Vellein, Traian Vășianu,
președintele clubului membrilor români ai reprezentanței comitatense, secretar.

Din România.

Circulara d-lui P. P. Carp.

În urma iminentei primejdii de a se lăsa revolta între țerani, izbucnită în județele Rimnicul-Sărat, Prahova, Mehedinți și Olț, dl. prim-ministru Carp a lansat o instrucțiune circulară telegrafică. Restabilirea adevărului asupra unor din dispozițiunile legii din 8 Octomvrie 1900 asupra țuicel, cum și asupra modului, cum se face aplicarea ei, se explică în următoarele puncte principale din circulară: Că taxa pe hectar nu se va mai percepe cu începere dela trimestrul Octomvrie 1900—1901, și s'a dat deja ordin pentru ștergerea ei din roluri dela zisul trimestru; că țuica, care se va fabrica din borhotul supus la taxa de 20 bani pe decaltru nu va mai fi supusă la taxa pe grad; că atât taxa de 3 bani pe grad, cât și aceea de 20 bani pe decaltru de borhot, nu se percepe imediat, ci tocmai la vânzarea țuicei de către producători și că ea în definitiv lovește pe consumator, care la cumpărarea țuicei va avea de suportat adausul de preț, rezultând din taxele supuse de fisc; că prin interzicerea fabricațiunei țuicei falsificate se asigură țuicei naturale o mai mare înlesnire de desfacere în comerț; că acei cari vând borhotul altor producători nu vor fi supuși la nici o taxă, ci debitul taxelor se va stabili în persoana celor cari au cumpărat borhotul și l'au fabricat.—Știrile sosite în urmă vesteric, că în comunele unde se pornise revolta, a fost restabilită ordinea.

Spicouri din presa maghiară.

Certați cu școala. Ziarul lui Bánffy își ia aere sentimentale, cari nu lipsesc de a fi totodată și comice, — dacă nu mai mult, vorbind în numărul său din urmă eărăși și eărăși despre politica de naționalități a lui Széll.

Așa, în privința Sârbilor zice Magyar Szó:

„... Această sămânție frumoasă și cuminte o vedem, cu adevărat regret, pustiindu-se și de zi, în ținuturile Dunării și ale Tiszei sârbimea altădată puternică a pierit cu totul... Și acum de-odată vine un ministru de culte, care după dorința „unui catichet, ordonă, ca copiii, ai căror părinți nu mai știu decât ungurește, de acum înainte să se roage lui Dumnezeu „numai în limba sârbescă”.

Și concluzia logică din sentimentala premisă urmează... (O vom da mai la vale). Să dăm până atunci textual o a doua premisă:

Sășii sunt „venituri”, cari au venit în „coacea flămânzi”, scriburând, ca cerșitori și „care din omnia noastră s'au temeinicit și s'au îngrășat, ear acum așa răsplătesc „bunăstarea maghiară, că suflă într'un foc cu

„Valahii, vrând să scoată pe Maghiari din propria lor țară”...

Ne mai insistând asupra enormității mincinei ignoranțului în ale istoriei patriei dela Magyar Szó, trecem la concluzia banffy-istă din cele două premisi:

„Și nici astăzi nu poate guvernul să facă „o aceste naționalități să priceapă, „că al nostru este dreptul, pe care cu mărinimie l'am putea împărți cu ele, dar a noastră este și puterea, și numai a noastră?”

„Adevăratul regret”, pentru peirea Sârbilor și supărarea pe Sași și Valahi, îl duce pe Bánffy la concluzia:

„A noastră este puterea”.

Un pandur din ziua de azi, fără să fie caporal, s'ar rușina de așa o logică.

Sunt rău certați cu școala cel dela Magyar Szó.

Răspuns ultim.

Acum, când știu sigur cu cine am să stau de vorbă, — căci mi se răspunde în „Tribuna” din Sibiu Nr. 187., pot să vorbesc liber, fără nici o genare, căci știu cu cine și către cine grăesc.

Presupuneam, dar nu eram sigur de autor și de aceea câte odată eram rezervat în expunerea cauzel. Deci, ca să-și poată explica dl. Groșorean, că chiar eu și nu altul am scris toate „Reflexiunile” și „răspunsurile” publicate în „Tribuna Poporului” din anul acesta și încălitate cu semnul X., trebuie să accentuez, că momente psihologice imperioase m'au adus la aceea, ca să iau peana și să reflectez asupra celor întâmplate, deși cu regret, căci acum ved, că trebuie să stau față în față cu un amic, căruia nu aș fi voit să-i cauzez nici cea mai mică indispoziție, ci din contră... de altcum trecutul a dovedit destul...

Naturelele noastre însă pot să se deosebească și cu atât mai vătos simțămintele, cari apoi provenite din anumite impresiuni, nu pot să concordeze, cu atât mai puțin să provoace intelectul să se avânte la discursiuni idealiste. Demult am trecut peste puțința de a ne ocupa cu idealismul, căci trăim în timpul materialismului, când spiritul mai mult e impresionat de realism decât de idealism și, tocmai această împrejurare din nefericire e trecută cu vederea de colegul Groșorean. În acest chip poate să-și explice cauza, pentru-ce am zis, că s'a schimbat în păreri. Era un timp, când d-sa pretindea, ca fie care învățitor să stea la culmea misiunii sale, ear aceasta o dovedea prin ținuta sa față de acei colegi, pe cari îi socotea de nedemni, în urma cărui fapt numai amici nu avea, dar dușmani avea cu grămada.

Și acum? De-odată apucă să apere pe nu știu cine. Adecă: și a schimbat părerile de tot repede, din idealist s'a făcut materialist. Căci ce înscamă alta, când apără oamenii și cauze, cari numai idealiste nu sunt.

D sa își va aduce bine aminte de conversațiile avute, din cari se oglindează perfect atât părerea d-sale, cât și a subscrișului, asupra vieții corpului învățătoresc, cu care ocaziune de tot intim ne împărțiam păreri și judecățile câștigate asupra diferitelor lucruri, — cari acum, reasumate și comparate cu celea scrise de d-sa, dau un contrast isbitor.

Sunt însă lucruri, cari nu e bine să le accentuăm între oamenii necunoscuți de cauză și cu atât mai vătos între aceia, pe cari nu-i privește și pe cari nici n'ar trebui să-i facem curioși de a le ști. Aceste lucruri, cari privesc de aproape pe unii și pe alții, e mai bine a le retăce, decât a le expune înaintea publicului neinteresat.

De aceea, mai bine voi cu a facerea de sub discuție să rămână îngropată decât să discutăm despre lucruri, cari numai folositoare n'ar fi cauzel învățământului și cari ar supăra foarte rău pe unii „amici parăuți” ai colegului Groșoreanu, cari simulează amicitie față de d-sa.

Că s'a făcut atâta vorbă pentru nimica, cauza poate să fie însuflețirea prea mare a colegului G. de a apăra pe oamenii, pe cari nu-i cunoaște și cari acum în urma apărării sale presupun că tot ce fac ei este bine și corect, — lucru care nu poate să convină celor ce cunosc pe cel protegiat și astfel sunt siliți a lua vorba, ca cel puțin să nu le facă plăcerea de a-și lăsa în credință că sunt pu ernici (?)...

Despre ceea-ce s'a petrecut în ședințele comit. reun. învăț. și eu știu tot așa de

bine ca și colegul Groșoreanu, fiindcă lipsit nici odată dela ele, dar ceea ce nu știu, este manopera unor amici înaintea cărora atâta preț are și d-sa și amicul Ștef.

Dacă numai cât de puțin ar fi atent la lucrurile ce se petrec și la oamenii, cari le săvârșesc, apoi bine ar ține ori ba.

Faptul, că dintre cei vinovați aflați nime să-și ridice grăul asupra flexiunilor mele, mă face să presupun, că știu cunosc slăbiciunile și tac, ceea ce trebuie — ear împrejurarea ca colegul vorbește în numele lor, mă face să-mi amintesc că densusul are să se răfăieze altcineva — persoane de influință, decât nu l-a succes nici felul de a le atrage atenți, nici ocaziunea ca să-și poată dovedi greutatea iniinii. — Deci, altcum tratat pe fiecare, în felul său, trebuie fiecăruia ce i se cuvine în adevăratul ear nici decât prin un încungiu, care în un caz nu duce la scop, — ear ear cu atât mai vătos, când se face discurs în felul cum s'a făcut.

Ca de încheiere, observ, că — când cunosc și sunt sigur de autor — discută pe terenul jurnalestic, în cât privește pe colegul Groșorean, cu care totdeauna trăit în amicitie, și mă subscriu: Măderat, la 17 Oct. 1900.

Petru Vancea
Investigator.

Ultime știri.

Luptă la granița muntenească.

Viena, 1 Noemvre n. „Neue Wiener Abendblatt” adusese mai multe știri, și acum se confirmă oficial, zilele trecute a fost o luptă sângeroasă între soldați de-ai noștri și între o detașament de soldați muntenești la granița sultatului luptei a fost, că dintre muntenești au căzut morți un locotenenț și un caporal și din bele părți mai mulți răniți.

Casul s'a petrecut așa, că la 1 Oct. lângă comuna Kazanci, în apropiere de Avtovaț, o trupă de soldați de-ai noștri (din cei staționați în Bosnia) avea să viziteze frontiera, odată o trupă montenegrească, cea mai numeroasă, a trecut granița coace și a năvalit asupra soldaților noștri, cari s'au apărât întrebând arma. După-ce au căzut morți și mulți răniți, Muntenegreștii au siliți să se retragă.

Evenimentele din China.

Berlin, 1 Noemvre. La Londra sosit știri de mare însemnătate, China de mează-zi rescoala s'a tăcut de tare, că ar trebui 100.000 soldați ropent ca să i învingă pe Chinezii.

„Daily News” ad ce în această știri că generalii ruși francezi, și americani nu vor să l recunoască potenie pe generalul german Waldersee, Londra, 1 Noemvre, Se adevărat, că trupele europene au luat în orașul Honin, punând pe fugă trupele neze, cari au avut o pierdere de 5000.

Dela Buri.

Pretoria, 1 Noemvrie. În Africa de cios se telegrafează, că generalul Botha, având o armată meroasă și bine echipată, a dreaptă spre provincia Kei, unde Buri sunt hotărâți să-și lăne și să urmeze o luptă cele mai desnădăjduite.

În zilele din urmă Buri au și avut pierderi însemnate.

Din Anglia.

Londra, 1 Noemvrie. Lord Salisbury, prim-ministru, și-a dat seia din demnitatea de ministru externe. În locul lui va fi numit babil Landsdovne.

Din Germania.

Berlin, 1 Noemvrie. Tribuna litară a osândit la 18 ani locotenențelul prinț Arenberg, omorât, în Africa, un negru.

Mila.

Trebuința de-a ne ajuta unii pe alții în nevoile vieții, a făcut adesea din cei mai neîmpăcați dușmani, prieteni până la moarte.

Simțământul, care îndulcește sălbăticia firii omenestii aplecată la păcat, se naște dintr'un suflet bun, și se cheamă milă.

Mila este o trăsătură deosebită a neamului nostru românesc.

Un orb, un schilod, sau ori-ce alt nenorocit, dacă întinde, la răspântii ori la ușa Românilui, mâna tremurătoare după milă, îl ajută, din toată sărăcia, cu ce l-a dăruit Dumnezeu.

— Milă mi-e de el, de mi-se rupe sufletul, săracul, — este cuvântul înădușit al durerii bietului Român, s'erac și el și legat de glia pământului.

Îți vin cerșitorii la ușa, de tot soiul și din tot neamul; tu miluie-ți, că și Dumnezeu te va milui, dar să ai grijă: mila pentru neamul sau nația ta să fie mai mare decât față de alte nații.

Dacă ai un codru de pâne de ajuns pentru tine și casa ta și-ți mai rămâne: dă-ți și săracului să mănânce, că lui Dumnezeu i-ai dat!

Mila este mama dragostei și dacă inbești pe cineva, îl și milui, la nevoie, că ți-e de aproape și-ți făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Vezi un bătrân, milog, trecând pe lângă poarta casei tale.

Știi, c'a fost bogat odată, dar focul, ori apa i-a nimicit totul. Tu ai din ce-ți da și-l lași să treacă. Simți, că nu-ți bine ce-ai făcut, dar vin oamenii pe drum, și-ți e rușine să-l mai chemi înderăt.

Ți-e milă atunci de el? Gândul, că pe tine te doare nenorocirea lui, intru cât i-a folosit? Tu-ți crezi, și rămâi cu credința, mai ales când știi chiar, că „credința fără fapte moartă este“.

Mulți ar fi sucit din cap și te-ar fi batjocorit, poate, dacă-l chemai la tine.

Ce are și acesta cu s'erantocu ăla?! Își vor șopti cu răutate.

N'ai tu, omul lui Dumnezeu, cu suflet curat, să îți seamă de vorbele lor! Ei vorbesc și tac. Măne nu mai știu ce-a fost; ear tu, dacă te-ai născut să-nțelegi durerile omenestii, măne te vei căi și-ți plânge cu amar.

— De ce nu l-am chemat, de ce m'am temut mai mult de oameni și voia Tatălui n'am făcut? Oare când vine ear, și mai vine el oare?

La ce bun ți-a fost rostul lumii acesteia și părerile ei? Să suferi re-mușcări în suflet și pacea nopții să n'o mai ai?!

Alargă-ți săracului pe urmă și de-ți așii, mângâie-ți, că nu-ți el vina, dacă azi din bogat ce-a fost, a căzut la neagra sărăcie și-ți întinde mâna după un ajutor.

Și cum ți-e resuflarea de ușoară, și cât de bine te simți în ființa ta întreagă, dac'ai putut să-ți ieși peatra de pe inimă! Se face s'erbătoare în

inima ta, și din altarul milei jertfă ca a lui Avel se'nalță la ceriu.

Pentru Românii din societatea cultă, mai ales, și nu pentru țeran am scris acestea.

La noi se observă adesea, cum câte-un domn, de departe, din fundul curții răspunde răstit milogului, ce-ți tremură bolnav la ușa:

— Ești sănătos și tare; lucră!

Domnu-ți cu ochelari, nici nu-ți vede cum tremură, dar îi aude glasul rebegit, însă, Doamne! milă nu-ți pentru sărac, că'n sufletul multora „totu-ți calp, totu-ți străin“...

Să deschidem sufletul nostru pentru această mare bine-făcătoare a noastră și s'o ținem ne-deslipită la stin, pentru-că, în chipul unei mame scumpe, ne ocrotește de la rău, ne apropie de frații noștri „frânți de-amar și chin“, ne aduce la izvorul păcii, ne face blânzi și buni și ne luminează mintea, să vedem și'n dușman pe-un frate al nostru.

Preot A. Munteanu al lui Vasile.

Lăcomia este izvorul tuturor răutăților.

Da, lăcomia e izvorul tuturor răutăților, pentru-că în adevăr, din ea se nasc toate relele și fărâdelegile între oameni.

Ea îndeamnă la omoruri, la furturi, la câte netrebnicii toate.

Omul cuprins de patima lăcomiei uită cu totul de sine și dă drum patimilor sale spre tot ce e rău.

El drept, că tot omul dorește să trăiască bine și să aibă de toate, însă Dumnezeu a întocmit lucrurile din lume astfel, ca unii să trăiască mai ușor și mai bine, alții mai rău și mai simplu.

Și această împărțeață își are earrășii însemnătatea sa firească. Dacă toți oamenii ar trăi bine, având ce le trebuie, dacă toți ar fi îndestulați, — atunci toți ar fi domni, stăpâni, și cine ar lucra atunci? Din ce ar trăi oamenii și animalele? Căci noi știm, că numai prin lucru ne câștigăm cele trebuincioase pentru susținerea noastră, unii pe o cale, alții pe alta, având oamenii osebite îndeletniciri.

De nu vom lucra, nu vom avea din ce trăi.

Fie omul cât de sărac, prin lucru și cruțare onestă va ști să-și susțină familia sa și pe sine și să-și și câștige ceva. Pentru-că nu-ți sărac omul, care nu are nimic, ci acela, care zace în trândăvie și nu-ți place a lucra, ci a trăi numai de-a gata, din al altuia.

Dumnezeu ne poruncește prin porunca sa, ca să nu poftim nimica ce e al aproapelui nostru.

Omul, cuprins de oarba lăcomie, uită de această poruncă și orbiș merge spre rău, folosind ori-ce mijloace neier-tate întru ajungerea scopurilor sale urite. Și această împregiurare dă privilegiu tuturor răutăților, face din omul bun om rău, din ființă aleasă o faptură neînsemnată, deamă de tot disprețul omenimei.

De aci și încep cursul toate fărâdelegile și răutățile.

Omul sirguincios și lucrător, omul cu credință în D-zeu și cu minte nici odată nu se lasă stăpânit de patimii; — cel cu frica de Dumnezeu nici odată nu lăcomește la bunurile altuia, ci se îndeustelește cu aceea ce are și ce-ți dă D-zeu, dela care cere numai viață și sănătate, ca să poată

lucra, agonisându-și astfel cele de lipsă pentru traiu. Ba din puținul său ajută și pe alții, neputincioși.

Cel leneș însă și răutăcios caută răul cu lumina. Lui a lucra nu-ți place, și noi știm, că, pentru-ca să trăim, trebuie să lucrăm. Din ce va trăi cel leneș și trândav? Desigur, că nu din agoniseala sa, ci din a altuia, căci lăcomia și lenevia îl îndeamnă la aceasta. Astfel devine omul fur și din fur se face reufăcător și destrăbălat, căci atunci uită de sine, uită de D-zeu și de tot ce-ți pe lângă sine. Și fiind-că peste tot oamenii de felul acesta le place a duce o viață destrăbălată, prin desfrânări și beție, — acest dușman neîmpăcat al omenimei, — fac cele mai mari scandaluri și fărâdelegi. Și aceasta numai din necumpetul omului provine, din lăcomie și lenevie.

Vedem deci, că lăcomia e un dușman de moarte al omului. Ea nu numai pe omul s'erac îl face nefericit, ci de o potrivă și pe cel bogat, dacă cade în cursele ei.

Tot prin lăcomie și strămoșul nostru Adam a perdut mila lui D-zeu, păcătuiind, care păcat și noi îl moștenim. Ne putem însă foarte ușor scăpa de acest păcat. Anume: dacă în toată viața noastră ne vom feri de a căde în cursele lăcomiei și pe cale cinstită ne vom agonisi cele trebuincioase, — dacă vom fi stăpâni peste noi și peste mintea noastră, vom fi îndeustulați cu soarta, în care trăim și vom fi oameni temători de D-zeu. Au nu vedem în viața de toate zilele, ce se întimplă cu aceia, cari uită de D-zeu, cari fac rău semenilor lor și duc o viață urită, imorală, cari defraudează și lăcomesc la averea altuia? Este vre-unul fericit? Pot zice cu drept cuvânt, că nu, căci „ce ție nu-ți place, altuia nu face“, așa zice vorba Românilui.

Să ne ferim deci de toate aceste lucruri rele și urite și să ducem o viață, după-cum ne învață biserica noastră, ce viață au dus și moși-strămoșii noștri, ca astfel să putem dovedi lumii și străinilor, că suntem un popor pațnic și moral.

Georgiu Subu,
învățător.

D'ale învățătorilor.

Valea Murășului, Oct. 1900.

Învățătorii români gr.-or. din protopopiatul Radnei, ca făcând parte din „Reuniunea învățătorilor români din protopopiatele I-VII“, au ținut adunarea de toamnă a despărțământului la 9/22 Octomvrie a. c., în frunțașă comună Giulița, conform programului publicat și în acest prețuit ziar.

Deși era o vreme ploioasă, învățătorii cu puține excepțiuni, au participat aproape toți, ceea-ce denotă viul interes ce-ți au membrii față de cauzele școlii și ale învățământului.

După salutările obișnuite membrii în frunte cu președintele *Protisie Givulescu*, învățător în Soborșin, merg în corpore la sfânta biserică din loc, unde se oficiază chemarea Duhului sfânt prin preotul local *I. Popovi*.

Reîntorcându-ne la școală, învățătorul local *Simion Neamțu* a ținut o prelegere practică cu elevii din clasa III, din limba română, d. spre „zicerea simplă dezvoltată prin atribut“. Prelegerea a fost un triumf al ucelor teorii didactice, a treptelor formale.

Dimitându-se elevii, a urmat deschiderea ședinței, prin președinte, care într'un discurs avântat și bine simțit, la care membrii răspund cu întreite aplauze: „Să trăiască“ — declară ședința deschisă. Trecând la programul zilei, cele mai însemnate dis-

cuzii le-a produs prelegerea practică, care în u-ma observărilor făcute de membrul *D. Popovici* a fost declarată de foarte bună succesă votându-i-se prelegătorului mulțumită protocolară. E frumos și de lăudat zelul colegului *Neamțu*, care are peste 120 elevi și totuși e în stare — de ceea-ce ne-am convins — a obține mari rezultate în școală.

O altă discuție înfocată a urmat în urma propunerii făcute de membrul *D. Medrea*, ca adecă: speșele cultului să se încasseze direct prin Ven. Consistor, ear' acesta să plătească lunar plata fiecărui învățător, și în scopul acesta să pregătim un memorandum către Ven. Consistor.

Toți membrii cad de acord cu propunătorul și se alege o comisie din 5 membri, cari vor elabora acel memorandum.

Membrii mai cunoscători ai stării lor nemași suportabile se angajează moralicește a duce lupta în s'iaristică pe această temă, pentru dobândirea unei soarte mai suportabile.

Ca loc pentru ținerea adunării de primăvară s'a ales Ilteul.

Terminându-se toate agendele zilei, președintele declară adunarea de închisă, la ceea-ce membrul *D. Medrea* luând cuvântul mulțamește președintelui pentru buna și corectă conducere a afacerilor reuniunii, ear' membrii toți se alătură la vorbele călduroase ale vorbitorului, strigând: „Să trăiască președintele!“

A urmat prânzul comun, care, durere, s'a făcut în casele unui semit. Cu toate acestea a fost și puțină veselie, care a crescut în urma multelor vorbirii ce nu se mai gâtau.

Dacă e să judec succesul ce l-a avut această adunare, apoi fără a mă gena afirm, că a fost una din cele mai reușite adunări din acest protopopiat.

Pentru a termina acest comunicat, nu pot întrelăsa amintirea luptelor confesionale, ce au urmat de un șir de ani în această comună curat românească. Îmi permit deci a face o scurtă reprivire peste viața socială de aici, care, deși afară din cadrul reuniunii, pentru oare-care orientare o cred de mare interes.

Trecând o parte a locuitorilor la unire, a urmat o neînțelegere continuă între fiil de același sânge; neînțelegere, care creștea orî scădea în raport cu schimbarea conducătorilor celor două confesii.

Uniții, nefiind în stare a-și susține o școală publică, conform legii, au cerut școală de stat, ceea-ce li-s'a și dat cu plăcere. Astfel azi comuna e împărțită și în credință și în creștere. La deschiderea școlii de stat existența școlii confesionale era greu periclitată, pentru-că deoparte lipsia puterea didactică, care să paralizeze concurența ce i-se făcea, ear' de altă parte, inclinarea primejdioasă, ce se observa la mulți dintre confesionalii noștri pentru școala de stat.

Și atunci, când era mai mare primejdia, trimite Prea Ven. Consistor de învățător pe bine calificatul tiner *Simion Neamțu*. Dinsul apoi cu zel și cu așezare s'a apucat a recăștiga vaza trebuincioasă și încrederea poporului față de școala sa. Și i-a succes. I-a succes, pentru-că a lucrat cu inimă, și dacă azi are în școala sa 120 elevi, se vede lămurit, că a lucrat rațional.

Laudă lui.

Un participant.

Din comitatul Caraș-Severinului.

Din câteva întâmplări petrecute în Mehadia și Corniareva, unde s'a vărsat sânge, lumea ar crede, că comitatul acesta este plin de agitații în contra statului și tot atâția revoluționarii români, după-cum a avut cutezanța să scrie s'iarul „Magyar Szó“.

Nu agită Românii, nici nu sunt în comitatul acesta Români revoluționarii dar cu scrieri ca cele din „Magyar Szó“ se agită Maghiarii în contra Românilor.

Nu numai cel dela „Magyar Szó”, dar fie-care compatriot maghiar trebuie să știe, că nu există în statul acesta cetățeni mai buni, mai pașnici, mai ascultători și mai supuși legilor sancționate de bunul nostru Monarch, precum sunt Românii din comitatul Caras-Severinului, așa pute zice din țara întreagă.

Dacă noi Românii ne silim, bieșii de noi, a ne conserva individualitatea noastră națională, nu urmează că noi am urli naționalitatea maghiară sau am fi contrari statului ungar. — Bar dacă voim a ne păstra datinile și moravurile, credința și tradițiile, limba și conștiința noastră națională, nu urmează că suntem conspiratori în contra statului; și dacă ne am născut Români, ca Români voim a trăi în statul ungar, în care au trăit părinții nostri împreună cu Maghiarii din cele mai îndepărtate veacuri.

Noi Românii de aici suntem, ce e drept, mândri și ne bucurăm că frații de ai noștri și-au întemeiat un stat atât de măndru și frumos la frontierele statului nostru, dar de aci nu urmează, ca noi să conspirăm în contra statului nostru ungar, în care trăim.

Din cele arătate deci, se va pute vedea, că tristul cas din Coriaraeva, unde gendarmit au împușcat vre-o patru oameni nevinovați, nu a fost inscenat de agitatori sau revoluționari români, deoarece acei atari nu există! Dar vina o poartă lipsa de cultură a notarului comunal, de naționalitate bulgar, pus în fruntea unui popor român de 5 mii suflete, spre a-l conduce în cele administrative. Om fără de tact, îngânat de prea mare încredere, își arogă dreptul unui pașă în comună.

Poporul blând și ascultător l-a întrebat pe notar, că ce însemnă măsurarea inginerului trimis dela comitat? Răspunsul notarului bulgar a fost: „Ce vreți să știți voi, proștilor?! Poftim cultură de notar!! Se înțelege, că poporul întreg s'a indignat pentru răspunsul oratorului, — ear unul din popor, neavând alta ce face — a asvirlit cu o peatră în fereastra casei comunale; — atâta tot. Notarul a adus numai decât gendarmii stației nașt acolo în sat și la porunca lui, gendarmii au pușcat în popor nimerind în patru oameni nevinovați, cari au rămas morți pe loc, — ear notarul înjurând a intrat în cancelarie, amenințând pe oamenii: că voiu învăța eu pe voi, proștilor și măgarilor! — Un atare notar ar trebui imediat să fie provocat a-și da abdicarea din comuna aceea — Iată agitațiunea din ce a constat.

Petniceanul.

Din Munții-Apuseni.

8/21 Oct. 1900.

Domnule Redactor? În mai mulți numeri ai „Tribunei Poporului” am fost atacat de mai mulți corespondenți anonimi. În Nr. 187 anonimul „Un parochian” începe de nou campania împotriva mea. Cu aceste spirite negre și epuri fricoși, imi țin de subdemitate a sta de vorbă, din care cauză și de astădată îi las în voia lor.

Pentru P. T. public și în special pentru forurile mele superioare bisericești, imi țin de sfânta datorință a declara, cum-că toate câte anonimi corespondenților publicate în „Tribuna Poporului” le-au scris și publicat la adresa mea, sunt calomnii și neadevăruri, făcute cu scop, de a influența asupra superiorității mele bisericești în detrimentul meu și pentru ajungerea negrului lor scop.

Ca unul ce țin la reputațiunea caracterului meu și pentru a mă pute orienta, dacă anonimul „Un parochian” merită ca să-l iau la răfuială, rog Onorata Redacțiune a-mi comunica numele lui.”

Declar totodată, cum-că cu anonimi nici când nu voiu sta de vorbă, steu și mă pun la dispoziția ori cărei persoane, care va păși pe arena publicității cu numele deschis.

Ioan Motora,
presbiter.

Câmpeni, 21 Oct.

On. Redacțiune! În Nr. 194 al „Tribunei” s'a publicat o notiță din Munții-Apuseni, în care se atrage atențiunea reprezentanțelor comunale din munți, la mișcarea, ce s'a pornit prin Munții noștri, și anume de a se înființa un gimnasiu inferior de stat în Abrud.

La această operă de maghiarizare a fost invitată din partea orașului Abrud și reprezentanța noastră comunală din Câmpeni, pentru a se invol și a cere înființarea unui gimnasiu de stat în Abrud, și de a-și alege din sinul său un deputat, ca astfel să se compună o deputație, către ministrul de culte, pentru a-l ruga pentru înființarea acelui gimnasiu.

Pe Miercuri, 17 Octomvrie a. c., a fost convocată reprezentanța noastră comunală din Câmpeni, spre a se exprima asupra obiectului sus amintit.

În acea reprezentanță s'a aflat un membru și anume: stimatul domn administrator pa-

*) Nu împoartă persoana. D.T. al să combată scrisorile corespondentului, dacă sunt neintențiate. — Nota Redacției.

rochial Ioan Motora, care a făcut următoarea propunere:

„Numai bucura ne putem de această inițiativă, căci de școli avem lipsă, și eu propun ca deputat în deputația către ministru pe dl protopop Romul Furdul, căci și așa cu românismul nostru nu mergem departe”.

Propunerea aceasta bădărană a fost spriguită numai de surdo gângavul Vasile Pațița și de un biet păpucariu, ear ceilalți membri departe au fost și cu gândul de a primi această propunere, care ne face rușine la toți Moșii.

Stimă și onoare On. Domn protopop Romul Furdul, care cu indignare a respins dela sine acest onor rușinos, oferit de Dl Motora Jănos, care decând și-a câștigat, știe D-zeu cum, dela Rákospalota cele două clase, se vede că s'a entuziasmat de dragul culturii maghiare.

Ba se vorbește, că sus-amintitul administrator, văzând că n'a isbit cu planul său, a mers la Abrud și conferind cu căpitanul orașului Abrud, și-a dat cuvântul de onoare, că va lucra întra'colo, ca comuna noastră Câmpeni la tot cazul să fie reprezentată la ministru. Așa ar fi, dl Jănos, dacă în reprezentanța noastră comunală ar fi tot bărbați d'alde Pațița și conșoți; dar spre bucuria noastră în reprezentanța noastră avem adevărați fii de ai lui Iancu, cari pun mare temei pe românismul nostru și cari sperază într'un viitoriu mai fericit ce românimea are.

Oare nu știe dl Motora, că tocmai la poalele munților noștri apuseni se află opidul Brad, unde avem spre bucuria și fericirea noastră un gimnasiu român, unde ne putem duce pe copilașii noștri, și unde învață în dulcea noastră limbă românească.

Acestea sunt tot merite pe terenul bisericesc și școlar, d le administrator; al merita un brâu roșu, nu știu cum de nu și-l mai dau.

Câmpeni, 21 Oct. 1900.

Moșul.

Comoara de aur.

— Povește igienice și de scăparea vieții, scrise pe înțelesul și pentru folosul țeranului român. —

De

Iulia Bugariu Sălăuțanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mâinile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Leșinarea, starea afară de sine.

Foarte multe feluri de împrejurări pot cauza starea afară de sine (lipsirea de simțiri)

O zi bună, zece rele,
Amar de zilele mele;
Cu amar și cu necaz
Și cu lacrimi pe obraz.

Iubita, mândra lui, pe care ca o sfântă imagine, în vecl o poartă în gând, o cântă:

Mărioară cu păr galben,
Eu de dorul tău mă leagăn,
Cum se leagăn iarba
Când o tale cu coasa;
Cum se leagăn frunza
Bătută de vânt toamna...

În puține cuvinte, cântecul popular român ne înfățișează un tablou întreg, sbuciumul vieții. Și ce comparații sublimă găsește Românul atunci, când vrea să arate mândrei cât de mult o iub și e, cât de mult e chinuit de focul dragostei și într'o formă atât de simplă își perindă un tablou, cum nici cel mai bun pictor n'ar pute să-l conceapă. El își ia tovarăș natura în cântecul și versul său, și prin cântul de dragoste către mândra își prezintă un tablou de vară, când natura îmbracă câmpia în holde bogate și îndeamnă pe tete și feciori la dragoate, — pe timpul cositului, — și altul, în care își înfățișează toamna, când frunza cade îngăbenită, bătută de asprul vânt.

Acest scump tezaur național trebuie să căutăm a-l aduna la un loc, formând un mănunchiu din toate aceste poezii și cântece

și leșinare, chiar și la omul pe deplin sănătos. Așa este: dispozițiunea sufletească a din, cale spaimentarea văzând sânge pe căldura mare etc. De multe ori însă leșinarea se poate arăta și în urma diferitelor boli. Astfel de morburii sunt d. e. guta plexia, morburii de inimă, convulsivitatea, spasmuri, atacuri de nervi, epilepsie (stropșeală, călcătură) și altele. Dacă cine leșinează, sau își pierde simțirile, pe pectivul nu trebuie să-l ținem în brațe, trebuie să-l așezăm (culcăm) pe pământ în pat, în linie orizontală, cu capul ridicat. Vestmintele, corsetele, legăturile (frânghiile) stringătoare să le desfacem largim, pentru că acestea pot împiedeca circulațiunea sângelui. Fața trebuie să stropim cu apă rece; trebuie să ne lărgim de aer proaspăt și să-i ținem sub ochii roșuri tari (oțet, aether, amoniac). Dacă nu și-ar veni iute în fire, trebuie să-i dăm tem după medic, cu deosebire, dacă nu simt baterile inimii. Ținând înaintea ochilor aceste reguli generale, să grijim și de aceea, ca morbosul în timpul atacurilor de nervi, să nu se vatăme, în trântirea de obiecte tari, sau a cădenii în pat. Dacă îi este țepenită gura, să-i băgăm între amândouă șirurile de dinți o ceapă de lingură sau alt obiect asemenea, ca astfel să nu-și poată mușca limba. Dacă getele strinse la olaltă prin convulsivitate, nu le scotocim, ci să așteptăm cu răbdare sfârșitul atacului de nervi. Dacă morbosul adoarme după aceasta, să nu-l conturăm, ci să-i punem pe frunte — dacă aceea mai caldă ca mâna — Imbiojiri (cataplasma) cu apă rece.

Înădușirea. Înădușirea se întâmplă când din ori ce cauză nu ne rostește în plămâni aerul trebuincios pentru respirație, sau când răsuflarea se face într'un loc cu gaz stricăcios, d. e. cu acid carbonic sau cu așa numitul gaz de cărbuni. În casa avem lipsă de cel mai grabnic și cel mai ușor posibil. Procedura pentru scăparea înădușirii, conform cauzelor citate, este felurită: Mai întâiu desbrăcăm pe cel înădușit, îl punem în pozițiune de-a ședea și săm mișcarea respirațiunii prin stropșirea și udări sau frecări cu ghiță sau apă rece începând cu părțile corpului de sus; în aceste ocaziune apoi băgăm pe neodată într'o scaldă rece și îi dăm dușuri reci și frecăm și periem pielea.

Ca mijloc intern este cafea neagră ear dacă se arată semne slabe de răsuflare, facem să contragă aburii și ținem cafea în gură. — Fiind-că rentoarcerea

*) Cei care aici zise le aplicăm și la prudenți din nou născuți, despre care nu putem ști căritate, să e viu ori mort.

COMOARA.

O adevărată comoară posedă poporul român în cântecele, poeziile și în muzica populară, incomparabil superioară față cu a națiunilor înconjurătoare.

La munca câmpului, acasă sau pe drumuri și în țări depărtate, unde e dus de furtuna vieții, în lupta pentru traiu, Românul știe să-și reverse bucuria sau întristarea în vers de foc. Rămâi cuprins de admirare la auzul muzicii și a versurilor bine întocmite, când stai în fața unui cântăreț popular.

Din cântecul lui vezi, cu câtă jelo se desparte de căminul său, de moșia strămoșească, de părinți, de mândră și de tovarășii săi de copilărie, când zice:

Satul meu, sătuț frumos,
Rămâi de min' sănătos.
Eu mă duc, dragă, din ține
La dușmanii le pare bine,
Numai mie'mi pare rău,
Că mă duc din satul meu.
Iau cu jelo ziua bună
De la taică, de la muma,
De la frații de la surori,
De la mândra și feciori.
Mă jur, dragă, să mă crezi,
Mă duc de nu mă mai vezi,
Nici eu anul, nici eu luna,
Nu mă mai vezi până-i lumea...

Și dorul sfânt de-ai săi și de țara, în care s'a născut, îl leagă și la cele mai lungi depărtări, unde e silit de prea multe nevoi să pribegiască. Românul, când s'a depărtat de cămin și de ai săi — și e chinuit de dorul lor, în vers de foc, cu o melodie armonioasă ce te pătrunde, cântă:

Du-mă, Doamne, în țara mea
Să trăiesc cum oiu putea,
Că străin în p'ăcea,
Nu mă știe nimerea
De cât frunza și iarba,
Că-i tot ca și-n țara mea.

Foaie verde de pelin,
Ca și cloci sunt străin,
Dar străin chiar cu eu nu-i,
Că de oucu betegește,
Vine mierla și-l grijește;
Dar pe mine n'are cine,
Că n'am aici tată, muma,
Nici frați și nici surori,
Parcă sunt picat din nori.
C'asa-mi vine câte-odată
Să mă duc în lumea toată,
Ș'asa-mi vine în câte-un rând,
Să mă duc pe drum plângând.

Ear când suferințele și nevoile prea sunt mari, el se jalește:

Arde, Doamne, ce vei arde,
Arde gardul cu proptele,
Și tinerețele mele
Că greu imi petrec în ele;

populare, pe care citindu-le ori ce bun să simți o deosebită bucurie, căci le găsi și versuri de iubirea de neam și

E o datorie sfântă pentru aceia trăiesc în mijlocul poporului, să aducă tot mai mult acest bun al națiunii și pe cât e cuputintă să-l dea public

H. S. Vid.

1900.

culegător

POVESTEA

Unei Coroane de

(Restatornicirea Domniei românești și a nostru pentru neasternare.)

Scrisă anume pentru țărâni

De

GEORGE COȘBUC.

Domnitorul.

XIV.

În două rânduri era cât pe să ucis de buzuri turcești, dincolo pe partea unde sta ostirea rucească într'o Luce, tocmai în ziua în care Românii cetatea Rshovei.

Probleme actuale in instructiile si educatie.

Disertatie citita de d-nul avocat Ilie Traila in adunarea invatatoreasca din Oravita.

Onorata adunare!

In numele departamentului Oravita Vă salut, d-ilor învățatori, și ca cetățean al acestei localități Vă binevințez în mijlocul nostru.

Și în loc de fraze banale și elogi neroditoare, permiteți-mi să cetesc o scurtă *improvizație ocazională* despre unele probleme actuale în instrucție și educație.

Sunt aproape 30 de ani. Eram și eu între primii întemeietori ai acestei reuniuni.

Cu oare care sfilă și cu teamă ne-am înșoțit spre a forma și noi o reuniune învățătorească în asemănarea acelei vestite de pe atunci: *Banater Lehrerverein*; mulțămită însă selului D-voastre, teama n'a fost fundată și astăzi putem constata cu plăcere, că rezultatul a întrecut așteptările noastre. Astăzi învățătoria noastră se poate pune alături cu învățătoria altor naționalități.

E cert, că învățătorii noștri în ce privește progresele pe terenul pedagogiei, nimic n'au trecut cu vederea, nimic n'au neglijat, ci cu multă dibăcie și pricepere le exploatează și le pun în practică. Dar să mă iertați, d-ilor, dacă afirm, că una s'a neglijat totuși — că adevărat după lungă vreme n'am tras încă bilanțul asupra operațiunilor, n'am cercetat încă, dacă sistemul ce se practică este rentabil ori ba?

Eu nu sunt de specialitate, dar dacă cu toate astea în scris și cu gain am cutreierat să propun și eu dela mine, invitați Minerva, unele direcțiuni, în care ați pute valoriza cu mai bun succes și în chip mai folositor pentru educația poporului frumoasele cunoștințe pedagogice ale d-voastre, este că din tragere de inimă și iubire către popor am fost totdeauna atent la mișcământul instrucției și educației și n'am pregetat a observa și a medita asupra fenomenelor din jurul meu prin contact cu poporul și cu școlarii.

Și vă rog, să nu luați în deșert ipoteza unui prieten al d-voastre, dacă și eu ocaziunea aceasta vă voi oferi puțină minută cu unele operațiuni fugitive la tema instrucției și educației.

"Vous voulez mechaniser l'instruction" i-a replicat senatorul Glayre lui Pestalozzi sau mai corect Pestalozzi — cum a chemat pe moșu-său italian imigrat din Italia în Sviteră. — „Iată voești să mecanizezi

instrucția" i-a zis, — și Pestalozzi atunci abia, — după-cum mărturisește el însuși — a început a-și da seamă de principiile sale, a început a i-se deștepta conștiința, că da — el voește să facă instrucția mecanică. „Er traf den Nagel auf den Kopf und legte mir bestimmt das Wort in den Mund, welches das Wesen meines Zweckes und aller seiner Mittel berechnete“ — mărturisește Pestalozzi, care de 30 ani nu luase carte în mână, deși mai târziu după-ce și-a pus metoda în sistem, explică această mecanizare cu *gradațiunile psihologice*.

Adevărat până trăia numai în convingeri, care erau rezultatul multor intuițiuni uitate, cum zice el însuși — și le practica la instrucție spontan, el credea, că face într-adevăr instrucție mecanică; și eu zic, că bine era să rămână în această credință, pentru-că mecanică este însușirea limbii la copil și mecanică trebuie să fie în cea mai mare parte instrucția ulterioară în vorbire, scriere și citire și după părerea mea și în alte discipline. Mai apoi, după-ce s'au înmulțit facultățile spirituale, s'a întărit judecata în copil și s'a lărgit orizontul cunoștințelor sale, poate urma și ceea-ce pedagogii numesc intuițiune, ceea-ce lăsa după chipul cum se pune intuițiunea acum în practică în esență nu e altă ceva, decât analiza științifică, anatomia lucrurilor, care, fiind în cele mai multe cazuri prematură, se reduce folosul sau practic la o răpire de vreme și vexațiune inutilă.

Inconștient și mecanicește cred eu, că e metoda cel mai corespunzător firii omenești, a face pe copil să-și înmulțească noțiunile și numai după ce le are, — numai atunci ar fi să i-se explice cauzele, să i-se întărească cunoștința cu probe practice-intuitive, adevărat numai după-ce a câștigat o noțiune mecanicește să urmeze reflexiunea, analiza, definiția și nu întors; fiind-că facultatea reflexiunii se dezvoltă în copil numai mai târziu și succesiv, eu știu că este o tortură toată procedura, cum d. e. pe calea așa zisă intuitivă sau fire și după trepte formale se analizează proprietățile unui corp oareș-care a unei ființe sau a unui concept abstract. Am asistat la prelegeri practice și am și citit unele, în care corect după metod trece învățătorul dela părți la întreg sau întors. Învățătorul pune întrebarea, și te miri, ce răspuns nimerit știu da copilul în examene, încât eu unul mărturisesc, că m'am rușinat a avea mai puțină cunoștință de lucru și mai slabă pătrundere în obiectul respectiv decât tinerii mici. Am cercetat apoi, cum se face treaba și am aflat, că din câte răspund copiii ei nu zic nimic dela sine, nimic din observațiunea, priceperea și

memoria lor, ci că răspunsul li-se dă în gură din manual, sau de învățător. Adevărat nu copilul gândește, nu el concepe ideea, nu el formează fraza, ci el e un simplu *fonograf*, care redă numai vorba învățătorului fragmentar, însă atât de fidel, cât te uimește, — dar dacă l'ar pune să spună de la sine, după observațiunile sale, după priceperea sa, ca vorbele sale, ceva despre cutare sau cutare lucru, după-cum a auzit dela învățător sau dela alții în mod narativ — nu e în stare, pentru-că la așa ceva nu se îndelnetnicește; — și asta e mare greșală, e o procedură în paguba cugetării libere, a independent-ului caracterului, pot zice; de unde urmează, că oratorii buni sunt atât de rari și scriitorii, care să încheie o frază cum se cade în românește, atât de puținți, ear cei ce escelează în această privință sunt naturalisti, care nici de nume nu cunosc instrucția intuitivă și treptele.

Poate că n'ar trebui să pun aceste picate în conta instrucției intuitive, dar numească-se ori-cum, o metodă nu tocmai bună, un ce greșit este la mijloc.

Ca să trec la o disciplină specială, la gramatică — este îndoișitor, cum în loc de-a deprinde copilul să pună pe hârtie vorba așa cum o gândește și o vorbește, firește cu corecțiunile necesare auzite din graiul învățătorului, bietul și turmentat ani de zile cu analize despre articole, substantiv, adiectiv, verb, pronume, particolă și mai știu eu cum le cheamă toate membranele și musculaturile vorbirii, întreg organismul limbii până în cele mai mici detașuri, ca și cum plugarul ar trebui să știe până la un eniu din ce și cum se face plugul, pentru-ca să știe ara cu el, sau ca și cum omul n'ar ști folosi membrele corpului său, dacă nu le cunoaște anatomicește.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICA

Culesul viilor.

În promontoriul comunei Măderat s'a început culesul viilor în 6 Oct., de-odată, cu celelalte comune și a fi-nut până mai în zilele trecute. Dacă ar fi fost cât de puțină ploaie cu 3—4 săptămâni înainte de cules, ar fi fost atâta must, încât n'ar fi avut proprietarii unde să-l pună, dar așa căldura cea mare a copleșit strugurii peste măsură, încât a scăzut cu cel puțin 50% din cantitate, cu atât mai tare a crescut însă bunetea sau calitatea, căci

cupatului este foarte însemnată, aplicându-se înhalatiuni aștătoare, precum este d. e. ori apă de Clovar (Eau de Javel).

Incearea în apă. Dacă cineva cade în apă și de acolo îl scoatem în stare afară (fără simțiri, fără conștiință), trebuie culcăm jos, cu capul ridicat, plecat puțin spre dreapta, ținându-i cu îngrijire sub gât cu amoniac. Buzule și nările trebuie gălălit cu o pană d. e. de găscă, și în oleu. Îngură să i suflăm aer. Să-l culcăm repede în pelea goală și să-l culcăm în pat cald, unde apoi să-l frecăm tare cu o perie, ori cu o bucată de flanel. Să-l culcăm în vinars; sau aplicăm la picioare cărămizi fierbinți învălitate în vestimente. Să-l dăm clistir laxativ (mânător de pânțec) din 60 grami de sare și pe atâta amestecat cu 1 litră de apă. În fine să-i venim în fire, să i dăm să beie o ceașcă de vin cald sau zamă de vin. Să se facă procedură trebuie să o urâm cu atenție, pentru-că în același timp vieța poate veni numai după o încercare de respirație neîntreruptă de mai multe oare.

E greșită acea credință, că încearea provoacă impregiurarea că cei căzuți în apă înghițit multă apă. Causa morții e aceea, că a fost timp odecată resuflarea. Deci cel-ce scapă pe cel înecat așa, că îl atârnam picioarele în sus ca să i-se scurgă din el apa înghițită, îl expune la acel pericol în urma scoboririi (îmbulsirii) sângelui din cap, mortul părut poate fi lovit de gută.

În multe locuri e lătită încă în public și acea credință greșită și primejdioasă, că cel ce este iertat a atinge corpul oamenilor căzuți în apă, sau morți de moarte stăruie, că nu sosesc oamenii autorității. Cu toate acestea, dătorința noastră față de deosebirile este, ca, până când mai putem să și cel mai mic semn de viață, să aplicăm repede și fără întârziere încercările de redoptare. Pentru-că tocmai cu întinderea de ajutor grabnic, în multe cazuri putem încă scapa viața. În atari cazuri nici un fel de lege nu orînduește neglijința fără suflet.

La Plevna era o sărbătoare ostășească în ziua aceasta. Rușii sărbătoriau cucerirea Caraului, a unei puterince și înfricoșate cetăți turcești din Asia.

În valea Tuceniței s'adunaseră oștirile creștine cu împăratul și Domnitorul nostru. Se făcu slujba dumnezească și cântară muzicile militare. Toate tunurile au dat salve, ear bubuitul lor era amestecat cu zăușăritul strigăt de bucurie al soldaților.

Turcii văzând adunate la un loc atâtea oștiri și auzind tunurile bubuind, crezură că oștile noastre au gând de luptă și că se gâtesc de năvală. De aceea au sărit cu toți la parapet și s'au ținut gata de bătae.

După sfârșitul serbării, Domnitorul a plecat să cerceteze niște baterii de ale Rușilor.

Ca să-și scurteze drumul, a mers printr-o vale strîmtă. De a dreapta pe dealuri erau redutele turcești.

Era mare îndrăzneală, să treci pe acolo. Dar de vr'o trei săptămâni Turcii din redutele de pe partea asta n'au mai tras cu tunul, cu toate că Rușii li supărau într-una cu focul lor, semă că Turcii duceau lipsă de ghiulele și cruțau puținul cât li aveau. Redutele erau ca adormite, și numai

pedestrima ce se vedea câte odată în dosul lor, ținea pe Ruși în loc.

Încrezut în amorteala redutelor, Domnitorul s'a încumetat să treacă în fața lor.

Dar, precum am spus, Turcii, bănuind pe ziua de azi o năvală a Rușilor, mai ales că-l văzură adunați, au stat cu ochii în patru.

Abia zăriră Turcii caata de călărești, și fără să-i știe cine sunt, au început să verse foc asupra lor.

Domnitorul cu oficerii începură să alerge în galop. Focul turcesc se întepa mereu, căci Turcii la urmă cunoscură pe călărești și văzură că între ei e și Căpetenia oștirilor de la Plevna, și era deci vrednic focul pe care-l asvirliau. Ce bucurie ar fi fost pe ei, să sfârșescă de zile pe răsvrătitul ghiaur — cum li ziceau ei — ce pleacă fără preț și câtă răsplată de la Sultanul, dacă ar fi ucis pe Cel ce le sta acum în coaste cu atâta bărbăție!

O bombă a căzut chiar în mijlocul călăreților. Din întâmplare n'a omorât pe nimeni.

Rușii, din baterii, când văzură primejdia, încremeniră. Dar comandantul lor își veni repede în fire, și de odată începură

tunurile rusești să asvirlă cu nespuse mânie foc spre redutele Turcilor,

Obuzurile sburau vîjînd și șuerînd peste capul Domnitorului. El nu mai avea puțință nici măcar să cunoască din care parte vin obuzurile. Alerga în goana calului spre bateriile rusești. Ear peste el și peste călărești era un nor de fum de iarbă de pușcă, de nu se vedeau unul pe altul.

Când a ajuns la baterii, generalul rus li zise: Măria Ta ai fost salutat frumos din partea Turcilor, dar și noi le am răspuns numai de cât; dar rog pe Măria Ta să plece să nu mai stea aici.

XV.

Răspunderea pentru toate câte se întâmplau și s'ar fi utut întâmpla la Plevna, era lăsată numai pe seama Domnitorului. Și s'a întâmplat, că de câte-va ori la vreme de primejdie mare, Rușii și au căutat de sănătate lăsând pe Domnitor singur, să facă ce știe.

În ziua luptei celei mari, împăratul cu Marele Duce și generalii ruși, s'au întâlnit cu Domnul Carol pe o coamă de deal, care s'a numit după aceea „Observator“, căci msi

târziu acolo venia de obicei împăratul ca să se uite peste tabără.

Era pe la ameză. Urlau tunurile de pretutindeni, vr'o șese sute; se nmlpluse vîzduhul de fum, clocoțiau dealurile și se rostogoliau de pe ele petrele, de sguduirea aerului. Și prin toate văile se vedea pedestrima adunată păcuri, gata să sară pe redute.

În vremea ce stăteau acolo, s'auzi dintr'odată la stînga o răpăitură de puști și un vuet de năvală, care se tot apropia.

„Au eșit Turcii! S'au repezit pe creștini!“ strigară generalii. Alta nu putea să fie căci oștirile aveau să dea năvală mai târziu.

Și tot creștea vuetul și se întindea și pe de cealaltă parte. Batalioanele lui Osman ies din Plevna, răboș pe Ruși și i iau la goană. Și fug creștinii, împinși de Turci, și s'apropie pedestrima turcească și pe urma ei alerghă rupînd pământul călăreștii lui Osman, ducînd pustiire și potop.

Împăratul sări spăriat, generalii s'adunară pe lângă el, îndemnându-l să plece. Toți se găteau să sară pe cai, și să alerge departe spre oștirea de sprigin.

boabele căpătând forma stafidelor a dat mustului o dulceată de 18—23 grade și l'a făcut să fermenteze foarte curând și să dea un vin puternic ca nici-odată, având 6—9 grade spirt.

Proprietarii fiind pățiți din anii trecuți, când nu erau cumpărători, și estimp s'au grăbit să vândă vinul, dându-l pentru 23 coroane 1 Hltro; dar s'au înșelat, căci acum în urmă au venit mulțime de cumpărători de pe la Pesta, Viena etc. și l'au solvit economilor cari aveau mai puțin, cu 24—25 coroane, ear proprietarilor, cari aveau mai mult, cu 28—30 coroane Hltl, și ar cuapera mai mult, dar n'au de unde, căci cine mai are, așteaptă să-l vândă mai scump.

P. V.

Din public*).

(Fine).

Proverbul zice: „Lauda de sine nu miroasă bine“; cu toate acestea părintele Frâncu în răspunsul său din început și până la sfârșit se tot laudă că a făcut școală, a reparat biserica și a făcut fonduri peste fonduri; lauda însă nu e chiar a preotului Frâncu, ci lauda e a fostului preot antecesor al său, care a câștigat avere la biserică, a cruțat-o și a depus banii la institutul „Iulia“ spre fructificare, apoi e lauda poporului și a harnicului primar din Cetea, dl Ioan Sava; căci părintele Frâncu fără bani gata și fără ajutorul primarului comunal, nu poate să facă nimica. Ce privește fondul pentru cor, cu acela nu se laudă părintele Frâncu, căci fondul s'a format cu speculă și înșelăciune și acum nu e nici cor în 30 voci, nici fond, căci fondul s'a spart pe fund.

În loc să-mi tot arunce mie părintele Frâncu că eu am zis că cerem școală de stat, mai bine ar griji, ca nu cumva mâne-poi-mâne, școala cea pompoasă făcută de dînsul să nu ajungă în mâinile statului, deoarece începe să privește edificatul școlii, acesta este corespunzător, datorită dela „Albina“ însă și altele nu s'corespundătoare. La școala cea pompoasă ar trebui mai mulți învățători, nu numai unul, căci n-rul pruncilor obligai la școală este peste 200, și încă ce fel de învățători? Învățători harnici, nu cum este dl Bota, care în loc să introducă tineretul în cântări, în citit și scris, mai bine merge Dumineca la crisma jidanului din Cetea și pentru o glajă de rachiu îl alto-

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta reacția nu primește răspunderea.

Domnitorul nostru nu putea să plece și nu voia. El a încălecat și a plecat spre vuet, ca să vadă ce-i.

Din norocire, n'a fost nici un rău. Turcii nu eșiseră din Plevna, călăreții lui Osman erau pe pace în tabără. Se încăraseră Rușii cu Turcii, înainte de vreme; asta era totul.

Domnitorul s'a întors liniștit. Dar dacă într'adevăr ar fi fost cum se credea la început, cine ar fi trebuit să s'asviră în perire?

Lupta din ziua aceasta a fost fără isbândă. Rușii au fost bătuți în toate locurile, unde au năruit cu navală. Noi am fost potopiiți la Plevnița. Singura isbândă a fost a noastră, la Grivița.

Pe dealul „La Observator“ aștepta împăratul svirșitul luptei. Era seară. El mai iute ar fi crezut că pot curge apele la deal, decât că nu vor birui creștinii până de seară pe Turci.

Dar rînd pe rînd li venira știri, că Rușii au fost biruiți pretutindeni.

Sosise și Domnitorul, cu inima sfâșiată și-i spuse ce a fost, căci el toată ziua alergase din loc în loc, și era tot la spatele oștirilor. Pe când vorbeau amândoi, veni vestea, că acum într'adevăr eșise Osman cu

iește altoi și măceșii în sf. Duminecă, cum a făcut chiar și mai zilele trecute, prin ce a scandalizat poporul și tineretul din Cetea ce era de față, care foarte mult ține la sf. zilelor Domnului.

Oare aceasta nu e scandal general, d-le Frâncu? așa supraveghezi d-ta peste școală și învățător?

Părintele Frâncu afirmă sus și tare, că locul pe care s'a făcut groapa pentru stingerea varului necesar la edificarea școlii celei nouă, nu e proprietatea noastră exclusivă, dar, n'are drept, căci locul e al nostru exclusiv propriu, deoarece ce e chiar lângă biserica gr. cath. și locul acela, precum și roadele de pre el, eu îl folosesc și nu părintele Frâncu. Mai departe zice părintele Frâncu în răspunsul său și afirmă că eu aș fi fanatic în proselitism, căci am vînat suflete, cari n'au trecut din „convingere“, ci parte pentru elemosină, parte pentru că mi-aa fost consăngeni. Tatăl suflului minor a trecut la religionea gr. cath. înainte de asta cu 3—4 ani, ear sufletul minor a trecut numai după ce a apărut răspunsul meu și așa nici nu l'am pus la nr., căci cu acela ar fi zeca. Tatăl suflului minor n'a trecut pentru elemosină, precum spune părintele Frâncu, căci e om cu stare materială foarte bună și așa n'are lipsă de elemosină, precum a avut părintele Frâncu, care timp de 6—7 ani a trăit în Blej la studii, numai cu elemosina, zicînd că e gr. cath.

Ear, ca să dovedesc On. Public cetitor că cei cari au trecut nu mi sunt consăngeni, parte cumnat, parte nepoți minori, precum afirmă Dl Frâncu, cari numai din compătimire față de mine ar fi trecut la religionea gr. cath. ca să mă ajute, — pot s'o arat prin act oficial.

Părintele Frâncu nu vede bărnice în ochii sei, ci arată gunoale în ai mei, căci zice că neînțelegerile dintre noi nu obvin din cauza procesului pentru salariul învățătoresc, ci de acolo, că dînsul predică poporului moralitatea și respectarea sfintelor taine ale bisericii, ceea-ce mie nu mi convine, dar' ce și vorbește părintele Frâncu de predicare, căci dînsul nu predică cu anii și când predică, nu face alta, decât: lă înfruntă poporeni că pentru ce nu aduc mai multe prescuri, ear pre soțiile poporenilor le înfruntă să nu-și mai facă podoabe, că preotesea dînsului nu și mai poate face nimica de ele. Bagsama părintele Frâncu prin aceea voește să combată luxul în popor. Dacă e așa, apoi mai bine ar face, dacă și-ar învăța întâiu pe d-na preoteasă să premergea cu exemplu și să nu mai dea pe o crătință 20—30 fl.

oastea și cutreeră văile, împrăștiind rămășițele oștirii creștine. Nu era cine să-i stea împotriva, căci toate oștirile noastre erau oboșite și strivite.

Împăratul, de spaimă că-l ajunge Osman cu oastea, a încălecat și a plecat în galop cu generalii spre tabăra cea mai din urmă.

Sosise noaptea. Tunurile creștinilor tăcură, dar ale Turcilor din Plevna urlau încă. Pretutindeni s'auziau vaete și răcnate de răniți—că rănaseră pe câmp vr'o douăzeci de mii de oameni răniți, morții erau peste cincisprezece mii—, pretutindeni se vedeau plicuri de oșteni îngrozii, rămășiți din batalioane, tremurând de oboșală și de frig și uzi până la pele, că plouase toată ziua.

În vremea aceasta de nespuse primajduire Domnitorul în loc s'alerge pe urmele împăratului, a plecat prin văi să-și adune oștirea, s'o întregească și să ție pept cu Osman.

El a stat toată noaptea cu Marele Duc pe un deal lângă Grivița. Și era întunec și ploaia, și cu puțini pe lângă El, Domnitorul a petrecut toată noaptea în bătaia focurilor turcești. Fîlămînd și oboșit, și cu sufletul întristat de neisbînda luptei, de perirea atator oameni și de ticăloasa și primejduita stare, în care au ajuns oștirile. El a mas

Să vedem acum, cum predică părintele Frâncu moralitatea în popor și să vedem că prinde aceea rădăcină în inimile poporenilor sei ori ba?

Însuși preotul gr. or. din Cetea Ioan Frâncu a bătut pe tatăl sau și i-a luat cu puterea partea cea mai bună de avere, pentru care lucru a fost iacriminat la tribunalul din A. Iulia, ținînd proces cu tatăl sau aproape 3 ani, cu toate că mai are vre-o 8 frați mai mici.

Dela Ana Raica a împrumutat părintele Frâncu 300 fl. și cănd la solvire, n'a voit să recunoască datoria și așa a ajuns lucrul la judecătorie; respectiva muere însă a pierdut procesul, căci preotul Frâncu colplin de fapte morale și cu învățătorul său, care era singur martor, au mărturisit strîmb și aceasta s'a întemplat chiar în săptămîna cea mare a sf. post.

Oare acesta bun serviciu este pentru propagarea moralității și pentru edificarea poporului în credință? Așa se respectază preceptele d'zești? Părintele Frâncu a luat dela o muere văduvă și săracă din Galda-superioară 1 fl. 50 cr. pentru a-i da un estrea de cununie, dar nefigurînd în matricula cununaților, i-a dat alt extras fals, cu care nu s'a putut folosi și venind în dîre la părintele Frâncu, a cerut să-l dea ori banii, ori adevăratul extras; preotul Frâncu însă a dat-o din casă afară trăzându-o.

Muerea aceea a venit la mine, mi-a spus toată întemplarea și m'a rugat să caut cu în matricula, că poate se va afla și căutînd am și aflat și îndată i am dat extrasul cerut gratis, căci banii rămăseseră la părintele Frâncu și de extras avea foarte mare lipsă pentru a și scoate pe unicul fiu ce-i avea dela miliție.

Aș țire de un scandal general a amintii despre părintele Frâncu, ceea-ce trebuie să spun în public, dacă dînsul nu se încerca a desvîli roadele „muncii“ unui preot gr. cat ca mine, dar' așa lmi țin de datorie a amintii o faptă „frumoasă“ a părintelui gr. or. Ioan Frâncu, care, deși e căsătorit, ține și servitoare.

În anii trecuți, avînd o servitoare „neorustică“ s'a dus.... să nu spu cum dela dînsul, spunînd cătră toți oamenii, că a fost învrednicită și ea a fi preoteasă.

Părintele Frâncu în răspunsul său de încheiere amintește, că dacă și poporul gr. or. era învrednicit de astfel de păstor ca mine, atunci moralitatea era din temelie zdrobită și urmarea ar fi fost, că în fiecare suflet puteai privi un anarchist, societatea cea mai periculoasă pentru viața omenească.

fără foc, învălit în manta pe pămîntul gol. Nici măcar cort n'avea de adăp sîre.

Și de jur împrejur s'au auzit toată noaptea vaetele răniților, cum cereau apă, cum se rugau să fi învăț să fie duși la spitale. Dar cine să s'apropie de ei? Pe de asupra lor sburau plumbii turcești.

Amărită noapte a mai fost aceasta pentru Domnul Românitor. Oștirea Sa împrăștiată și strivită, și Turcii neclintii din locul lor. Și dacă peste noapte vor sosi Turcii, cum să se acere? Însuși El, pentru paza Sa, avea numai un batalion. Puteau să L înungioare Turcii, să-L prindă, să-L omoare.

Ear mâne ce va fi? De unde s'aduci oștiri proaspete? Periră bieții Români cu nemiluita, și mâne cum vor mai sta împotriva lui Osman? Măne, fără îndoială, îi va isbi Osman. Acum, noaptea, l-au ținut pe loc ploaia și oboșala, căci și ai lui s'au luptat toată ziua.

Aceste gânduri munciau sufletul Domnitorului. Cu ce nădejde porniseră ai Săi astă dimineață, și eată ce s'a ales de ei. Și par'că l-se pustiise pămîntul, și l-se întunecase mintea de supărare și de grijă.

(Va urma).

Să vedem, întru cât are părintele drept, deci pentru-ca On. P. cetitor lămurit și în privința aceasta, vom mai și a restea:

O soră a părintelui Frâncu a dat sit soțul cu necredință, a mers mânia și trăiește în cea mai mare lege, ear' un frate al părintelui a dat un poporan al părintelui Frâncu de cat toți dinții în gură.

Crăonicul părintelui Frâncu a temnița din Alba Iulia pentru crimă acum din nou e judecat, afară de cel mai stricat și mai imoral om din monă, e tot prin cărciume, se bate și cu altul, mai ales Dumineca și tator, și cu toate acestea, părintele Păsilit să servească sf. liturgie cu dînaș serica și sf. altar. Oare poporeni mei bolta jidanului și 2 pivniți ale poporeni, sau ai părintelui Frâncu?

Învățătorul părintelui Frâncu, Bota, a defraudat bani din casa de la soacră sa dîntău i-a luat cu cu acela i-a ridicat fără știrea ei tot de la „Iulia“. Falsificînd la numele, chiar și pe al meu, a scos multe bănci parale, pentru cari a arătat la tribunal. La învățătorul Frâncu se află un magazin întreg de mente și recuise anarhistice, precu dinamită, etc. cu scop de-a face contra vieții unor persoane.

Oare eu sum sdruncinătorul meu? Oare eu sum propagatorul anarhismului? Laudă-te gură, că eacă pumnul!

Sapientia satis,

Petru B. preot gr.

Reuniunea învățătorilor români dela lele confesionale ortodoxe din provinciile aradane I—VII, resp. despartimintopopesc a Aradului a lansat urm.

Convocare.

Basaiți pe dispozițiunile și statutelor și pe concludul privitor la tă afacere din conferința premergătoare pe membrii despartimintului și pe itori și sprigintorii învățămîntului conferința din anul administrativ ce se va ține în școala noastră comunală din Arad-Șega, Mercuri în 7 Noiembrie (25 Octomvre v.) 1900.

Programa:

1. La 9 ore a. m. Intrunire din Arad și excursiune cu tramvaiul din Șega.
2. Asistare la chemarea Sfânt.
3. Ascultarea prelegerii de comembrului Ioan Vancu.
4. După dimiterea școlii, darea conferinței și bineventurarea.
5. Constatarea presinților.
6. Autenticarea protocoalei rîntei premerse.
7. Raportul presidiului.
8. Executarea concluziilor generale.
9. Disertațiuni și prelegeri.
10. Insciere de membri.
11. Rapoartele cassarului și școlii; arangiarea afacerilor de școlii.
12. Propuneri și interpelări.
13. Defigerea timpului și locu proxima conferință.
14. Inchiderea conferinței.

Arad 2/15 Octomvre 1900.

Iosif Moldovan, președinte.

Ștefan...

Calendar pe anul 1901

s'a pus sub presă și va apare curând în editura Tipografiei Diecesane (Arad).

Material foarte variat cuprinzând: Literatură, Istorie, Afaceri bisericicești, parte economică, târgurile, porcețe de tot felul și 22 ilustrațiuni (chipuri).
Între acestea: portretul P. S. Sale Episcopului Goldiș.

Dintre tablourile dela instalare, Prea Sfințitul Episcopii Popea și Goldiș pe pragul altarului (înbrăcați în ornate), 8 chipuri cu chipuri și mulțimea mare dela instalare; 2 chipuri rom. ort. din Oradea (2 chipuri: altarul și inconstasul bisericii 1), mănăstiri din Gaiu etc. etc.

- Toate pe hârtie fină, încât ori-care pută pune în ramd. -

Prețul calendarului va fi moderat, ca să mai s'arac să și-l poată procura.

Celor cari vor desface din aceste carti, se va da rabat. Se atrage atenția preoților și învățătorilor.

Noutăți

Arad, 2 Noemvrie n. 1900.

Decorat. D-l Salacz Gyula, prieten al orașului nostru, a fost decorat cu coroana de fer elasa III. Toți noștrii orașului l'au felicitat pe harnicul său, ale cărui vrednicii, în ceea ce privește înaintarea orașului, nimeni nu poate tăgădui.

Examen de calificare profesorală în D-nii Dr. Teodor Botiș, Ioan Ierocșan, Vasile Vraciu și Liviu Rețiu (preot în Chișinău), supunându-se examenului recerut, s'au calificat pentru parohia de clasa I; D-nii Iuliu Lăzărescu, George Petrovici și Popluca, pentru parohia de cl. II. Comisia de examinare a fost prezidată de S. Sa episcopul Goldiș.

Noul advocat român. Dl Dr. Valea Morariu, candidat de avocat, o figură cunoscută și bine cunoscută și în societatea noastră din Arad, a făcut alături cu bun succes cenzura de avocat în Murș-Ogor. După-cum suntem informați, D-sa își deschide cancelaria de avocat în Băilele Comitatului Aradului.

Asemenea și dl Dr. Ioan Șliam, care cenzura de avocat cu succes bun a făcut din Murș-Ogor, în 1 Octomvrie și-a deschis cancelaria advocațională în Dej. - Felicitările noastre!

Incidentul dela gimnaziul român din Brașov. Sub acest titlu „Gazeta” din Brașov un articol pe pagina întâia, arătat de V. Onișu și a dat demisia din funcția de școală în fruntea căreia a stat G. Șliam.

„Gazeta” nu spune de ce a demisionat. Șliam încercă înainte cu o lună, că era în vedere demisionarea, care este a se vedea în legătură cu afacerea Branighe.

Sfințirea de biserică. În Dumineca trecută s'au sfințit biserica română gr-or. din Dej, având de nași pe d-na Silvia și pe cunoscutul donator părintele Petru Popoviciu din Ciclova-română. Actul sfințirii l'au îndeplinit preoții din loc Traian

Oprea și Aurel Popovici cu asistența bine glasuitorului Cornel Panciovan, capelan în Jertof. Solemnitatea s'a făcut cu mare pompă religioasă, participând la ea mulțime de public română și străin, în frunte cu autoritățile civile din comună. Preotul Petroviciu a făcut bisericii un dar de 100 coroane. Sfințirea a fost reclamată de repararea ce s'a făcut bisericii, acoperirea cu tinichea și pictură dinlăuntru, cu care s'au spesat vr'o patru mii coroane. În ziua sfințirii după amiază s'a arătat apoi joc popular în curtea bisericii, ear' seara s'a dat un bal. Petrecerea a fost reușită, ear' balul bine cercetat a adus bisericii un venit curat de 60 cor. Nu de mult s'au făcut porți de fer la curtea bisericii, ear' acum cu repararea edificiului întreg părintele Oprea a mai pus la dosar una din frumoasele sale vrednicii Laudă de asemeni aduc neobositul învățător Ștefan Gava și comitetul parohial.

R. Borloșiu.

Cas de moarte. Venerabilul părinte Petru Simțion, paroch în Sibiu (suburbial Iosefin), s'indurat o grea lovitură. Buna sa soție Maria Simțion a reposedat Duminecă (28 Oct) în vârstă de 26 ani. Inmormântarea l'au făcut Marți (30 Oct.) în cimiterul gr. or. din suburbial Iosefin. - Fie-I țărina ușoară!

Postă nu glumă. Azi, 2 Noemvrie, am primit din România „Voința” dela 24 Septemvrie. În America ajunge mai iute, decât în fericita noastră Ungarie.

Himen Dl Ioan Perian, vice notar în Borlova și Eufrosina Mihai din Caransebeș își vor serba cununia Lună, în 30 Octomvrie (12 Noemvrie) p. m. la 2 oare în biserica gr. or. din Caransebeș.

„Soarele” este titlul unui nou organ al școlilor și bisericilor române din Turcia. Numărul prim al noului ziar a apărut deja și programul lui este, să lupte pentru progresul școlilor și al bisericii române din Turcia. „Soarele” promite a exclude din coloanele sale politica cu totul, și să se ocupe numai cu chestiuni școlare, bisericicești și economice. „Soarele” apare și se vinde în Macedonia.

Expoziția de vite, arăngată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” se va ține Duminecă în 4 Noemvrie n. a. c., în opidul Mercuria. La această expoziție sunt admise vitele locuitorilor din comunele Mercuria, Jina, Rod, Dobârca, Apold-de-sus, Apoldul-de-jos, Ludos, Gârbova, Răciu și Cărpeneș.

Un congres al meseriașilor români. Sâmbătă s'a deschis în București cel dintâiu Congres al meseriașilor români din toată România. Președinte al Congresului a fost ales dl Tache Georgescu. În prima zi a Congresului s'au citit mai multe memorii ale meseriașilor din diferite orașe, s'au făcut mai multe propuneri și s'a expedit o telegramă M. S. Regelui la Sinaia. În seșdinta de Duminecă s'a discutat și s'a votat un memoriu al meseriașilor din București, destinat a fi prezentat Corpurilor legiuitoare pentru a servi ca bază a unui proiect de lege pentru încurajarea meseriașilor români. Duminecă după amiază s'au primit mai multe moțiuni și s'a recunoscut ziarul „Meseriașul” ca organ al corporațiunii. După ce s'a declarat închisă discuțiunea asupra memoriului meseriașilor, președintele Congresului a pronunțat o entusiastă cuvântare, în care aduce elogii operei congresului și a propus, ca dl Brătescu să fie însărcinat cu prezentarea memoriului meseriașilor. Seara s'a dat un banchet, la care au participat 160 persoane.

O scenă înfloritoare Zilele trecute s'a întâmplat în Bonihă (Boryha) o scenă înfloritoare. Niște furi s'au dus la un om să-l fure vitele din grajd. Grajdul fiind încuiat, hoții n'au avut pe unde să intre decât pe o fereastră. Unul a și început să intre, însă cu picioarele înainte, fiindcă era prea mică fereastră. Din întâmplare stăpânul era toc-mai în grajd și văzând proba hoșului, a luat îndată un șterg și a legat picioarele lui așa, că hoțul nu era nici în grajd, nici afară. Apoi egind afară, a început a striga după ajutor. Într'aceea se uită, că ce e cu omul legat pe din afară și spre mai marea lui spaimă vede, că omul legat nu are cap. Hoțul hoșului văzând că e prins, ca pe el să nu-l tradesh, l'au tăiat capul și l'au dus cu el. Scena era cât se poate de înfloritoare;

și toți locuitorii au fost cuprinși de fiori la astfel de vedenie.

Societatea „Ioan Popasu” a tinerimii dela liceul din Brașov s'a constituit în modul următor: Comitetul: Preș. Dl prof. Marcu Jantea. Vice-preș. Demian David cl. VIII gim. Secret. I. V. Glajariu cl. VIII gim. Secret. II. I. Raffroiu cl. VII gim. Cassar. N. Constantin cl. VII gim. Controlor A. Oancea cl. VIII gim. Bibliotecar V. Motoașcă cl. VIII gim. Vice-bibliot. I. Cristodoranu cl. VII gim. Comisia literară: P. N. Gușeală cl. VIII gim. S. Mircan cl. VIII gim. N. Orghidan cl. VIII gim. P. Nistor cl. VII gim. G. Popp cl. VII gim. I. Tohăneanu cl. VII gim. Comisia bibliografică: V. Voina cl. VIII gim. N. Stinghe cl. VII gim.

Coroana polonă, după cum se anunță din Danzig, s'ar fi găsit tocmai acum, ascunsă într'un părete al vechiului castel din comuna Bensk (în Prusia-vestică). Acest castel a fost odinioară al familiei polone Odalinsky, ear' azi al polonului Nilcimski.

Carte de bucate. Tocmai acum a eșit de sub tipar partea II din „Poftă bună”, carte de bucate, scrisă de Zoltă Hodoș. Partea primă este deja foarte răspândită; partea a doua, apărută acum, conține o sută șezezece de rețete de bucate. Au trimis rețete următoarele doamne și domnișoare: Victoria Ardeleanu, Ada Bălaș, Netta Călcăunaru, Eliza Curta, Ida Faur, Maria Ghidriu, Ana și Cornelia Hodoș, Sidonia Maior, Letiția Oncu, Sofia Pap, Livia Popovici ș. a. Ca și în partea I, rețetele sunt scrise pe înțelesul tuturor. La sfârșit se dau și câte-va menu-uri. Partea a doua costă numai 28 cr. și 3 cr. porto. A se adresa de adreptul la d-na Z. Hodoș în Caransebeș. Tot acolo se poate comanda și partea I, trimițând cu mandat postal 70 cr. și 5 cr. porto.

„Noua Revistă Română” pentru politică, literatură, știință și artă, în Nr. 20 din 15 Octomvrie 1900, are următorul sumar: Chestiunea israelită: A. Esmein, Henry Fouquier, P. Cauwés, Charles Richet: Opinia publică europeană și chestiunea israelită în România (a cincia serie). Studii sociale: C. R. Motru: Un nou ziar, un bun curent. Ioan Măgură: Meetinguri. Const. Al. Ionescu: Încercări de psihologie etnologică. Literatură și Folklor: Artur Gorovei: Asupra literaturii noastre populare. Ioan Adam: Nenoroc (nuvelă), S. Fl. Marian: Bonzariul. Striga. (Din datinele și credințele Românilor despre insecte). Note și discuțiuni: N. Iorga: Cum face d-l Gr. Tocilescu „editia a doua” a operelor sale. Ștefan I. Rănovanu: Psihologia artistului dramatic (Anchetă asupra artiștilor de la Teatrul Național). Ilie Bărbulescu: O îndreptare paleografică istorică. Mișcarea literară și științifică: Ion Kalinderu: Portul bărbel și părului la Romanii. Haralamb G. Lecca: Sexta (versuri). Suplimentul I Jubileul: de 200 de ani al bisericii unite. Din Bucovina. Condițiunea străinilor în Țeara-Românească din vremurile cele mai vechi până la 1717, de Const. V. Obedeasu. Complotul contra M. S. Regelui Carol I, de Em. Miculescu. Evoluția socialismului. Suplimentul II: Omul situației de C. I. Apriel. Elegie (poesie) de C. Văideanu. Intre foști prieteni (scrisoare), de I. D. Manolache. Ruine (poesie) de A. d'Yris. Sănătate Doamnei de Gr. Crețescu. Răsboiul de P. T. Coandă Concertul Wolfstahl.

Abonamentul: În toate țările uniunii poștale: Pe un an face lei 24. Abonamentele se primesc la administrațiunea revistei, precum și la birourile uniunii poștale. Redacția și administrațiunea Pasagiul Român, 20. București.

BIBLIOGRAFIE

Doă anuare. (Reflexiuni). E vorba de Protocoalele adunărilor generale ale Reuniunii învățătorilor români de la școlile profesionale din protopopiatele: Arad, Borșineu, Buteni, Chișineu, Hălmagiu, Radna și Șiria, pe anii 1899 și 1900, în cari ni se prezintă silințele și—progresele realizate de învățătorii noștri, în doi ani succesivi. Având în vedere că de două protocoale am fost tentat să fac o comparație, să văd dacă pot găsi urma progresului în succesiunea anilor. În broșura de pe 1899 găsim lucrări pedagogice și în parte literare, semnate de: Iosif Tisu, I. Groșorean, P. Givulescu, Vasile Suciu, Demetrie Boariu, Mihail Vidu, Demetriu Micu, Petru Vancu. În broșura de pe 1900: Paul Dirlea

senior, Petre Vancu, Solomon Giurcone, Vasiliu Enciu, Mihail Vidu, Pavel Dirlea junior. Ceia ce va să zică, în doi ani de zile sunt 11 învățătorii cari sunt în stare să mai facă o mică lucrare; sunt 14 e'aborate numai, cari pot fi citite la adunarea generală și publicate în anuarul Reuniunii, când numărul membrilor este aproape de 300.

Faptul este desolător! Nimeni nu se așteaptă dela învățătorii noștri ca să surprindă lumea cu idei noi și cu soluții pedagogice, dar cu drept cuvânt putem să ne așteptăm la mai multă muncă. În loc să aporească numărul conferențiarilor, el scade! Lucru ne mai pomnit, într'o stare normală. Ne găsim în fața unui simptom îngrijitor, care trebuie să dispară. Sau se ocupă învățătorii de alte lucruri decât le incumbă datoriile, sau nu se ocupă înlesnă de cele ce ar trebui să le formeze deosebita lor preocupățiune: cultivarea proprie și formularea cercetărilor și experiențelor proprii, spre a le expune cercetărilor critice sau pentru edificarea colegilor din Reuniune; în amândouă cazurile se cere o schimbare a lucrurilor.

Ca publiciști ne facem datoria, semnalând răul.

O domnișoară română caută loc de-a fi aplicată ca guvernantă fie la o familie bună, fie la vr'un institut de educațiune.

Posta Redacției. I. N. în S. Nicolau-mare. Direcția n'a ținut încă seșdinta pentru a vota ajutor uce-nicilor români.

N. N. în Gârbovești și I. S. B. în Boso-vici. Ar fi bine să abstați dela publicare, deoarece-țe tocmai acum vedem cu plăcere, că s'au luat măsuri a se face pace și să nu se mai certe Români din acele părți.

N. B. în Buzoviciu. Nu e nici o trebuință să răspunzi atacurilor d-nu acea știucă nerușinată, în care începând cu episcopul Aradului, au fost atacați pe rând toți Români cinstiți și harnici.

„Din Archidieceză”. A sosit la încheierea foii.

Amic, Timișoara. E o hotărîre luată de toți amicii noștri, ca de spurcăciunile acelei foi nici odată să nu ne ocupăm, ori-țe ar scrie.

Posta Administrației. Dlul Dimitriu Porumb în Toboliu. Rabat la abcedarele trimise nu dau autorii. Dlul Pe ru Gergar în Beșica. Am primit 2 cor. pe sem. II. din anul trecut 1899; mai aveți a ne solvi încă 4. cor. pe anul acesta. Dlul Georgiu Pop, preot în Darvaș. Cele 4 coroane primite la prima Noemvrie 1900 sunt pe anul trecut 1899, ear' pe anul acesta ne datorati cu alte 4 coroane, pe cari vă rugăm a ni-le trimite.

Abonamentul Nr. 1058 din Coroiu. Destul de rău din partea dlui preot că se folosește de foile altora, fără-ca să-și țină de datorință a-și abona șie-și o foaie românească. Vorba e că d-voastră sunteți răspunzător cu abonamentul pe 1900, cu cor. 4 — pe cari vă rugăm a ni-le trimite, căci noi nu purtăm vina și nu putem să fim păgubiți.

D-lul Nicolae Mariș în Cherechiu. Bani primii acum sunt pe jumătatea întâia a anului acesta; mai aveți dar încă 2 coroane pe a li a jumătate de an de plătit.

D-lul Isidor Sucușu, preot în Erdő-Sat. György. Din suma de 4 coroane primite 2 sunt pentru al II-lea sem. din 1899. — prin urmare mai aveți 2 coroane pe al II-lea sem. din 1900 de solvit.

ECONOMIE.

Prețurile dela 31 Octomvrie din Arad:

Grăul cel mai bun . . . cor.	7.14—7.40.
Cucurus	5.25—5.50.
Săcară	5.10—5.15.
Ora	5.50—5.60.
Ovăș	4.70—4.90.

Pețul porcilor.

Conform buletinelor din B. Pesta Kőbánya (Steinbruck). Porci: tineri, grei îngrășiți de peste 320 kilogr. perechia: bani 98 — 99. Tineri mijlocii în greutate de 251—320 Chilog. perechia bani 97—98. Tineri ușori în greutate de 250 Chilog perechia: bani 98—99. Porci de Serbia grei de peste 260 Chilog. perechia: bani 96—97 și ușori de peste 210 Chilog. perechia: bani 94—95.

Editor: Aurel Popovici Bărcianu. Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:	
Pe un an	Cor. 20.—
Pe 1/2 an	10.—
Pe 1/4 an	5.—
Pe o lună	2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an	franci 40—
--------------------	------------

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale

foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fașile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piéta Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vană. Dușuri exelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 6—

Instrumente musicale

cu prețul de fabrică și în condiții avantajoase se găsesc în depositul lui

JOSIF KRISPIN

(Fondat la 1850) Arad, strada Deák Ferencz 28.

Adică: plane lungi și scurte, Mignon, Pianino, Harmoniu, vioară, violoncel, contra-bas, flaut, clarinet, coarde și arcușuri. Plane din următoarele fabrici: Bösendorf, Ehrbar, Schweighofer, Productiv-Genossenschaft, Hoffmann, Dörr, Stelzhammer, Stingl, Proksch, Pokorny, Koch și Korselt, Thek, Petrof, Partart, Beregszászy, Sponnagel, Magrini, Lindholm, Werhel, Kern „Lira“.

Taxa pentru împrumutări, pe lună 8—20 coroane.

480 4-12

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“

428 24-59

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminări fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caray-Severin, Timiș și Torontal.

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Împrumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietarii de pământ și proprietarii de case în sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

împrumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numărați împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domnii proprietari de pământ și proprietarii de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Împrumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 453 24-25

Szücs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara (abstrăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint, zinc, mercur, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercur și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalație, după metoda dela Gleichberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gât, de plămâni, cum și pentru dilatare de plămâni și astma. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamnilor dezvoltăți, cari sufer de morburi de inimă și de strimbarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 87—81

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270